

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Repugnat Eckius solutione[m] replicans

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

equē p durat Clarus hoc b: Hiero: l. 3. aduersus Pelag: explicat vbi dicit
ad Aristobolū ait hoc est q̄ in principio dixeram in nostra esse positiū p̄tate vel
peccare vel non peccare 2 vel ad bonum vel ad malum manū extendere Ut li-
berum seruet arbitriū (. limitat in fine.) Sed hoc pro modo et tempore et cō-
ditione humane fragilitatis.

Responsio Carolo stadij

¶ Auctoritas ecclesiastica. 15. loquit de primo homine et de toto hūano genere.
Nam scdm̄ Apосто: per vnum hominē intrauit peccatū in omnes hoies Sicut
ergo peccatū intrauit p̄ vnum hominē ita iustitia fuisse collata toti humano
generi si primus hō stetit in ea rectitudine qua creatus fuit et liberum fuisse
cuilibet extendere manū ad bonum v̄ ad malū prout textus aperte dicit Dicit
ab initio formauit. et fecit hoīem rectū 2 deinde sequit et reliquit illum in manu
consiliū. gratia est agi manū 2 extēdit. Quāmodū Paul⁹ dicit Quod n̄ qui
sunt filij dei agūtur sp̄i. sancto et Jobānes in sua Canonica dicit. Omnis qui
facit iustitiam ex deo natus est.

¶ Secūdo Hiero: egregiū d. Doctore tempora distiguere in sp̄i: sancti: quantū
ad veritatem et iusticiā p̄tinet quasi sp̄i: sanctus vno tpe loquat veritatem quā
postea infringat et refero me ad p̄iora dicta. ¶ Ad Bernardū dico q̄ aucto-
ritas sua non est ad propositū. quia Conclusio loquitur de libertate a peccato
dictum aut̄ assumptū p̄ d. Doctore loquit de libertate in volitionib⁹ et q̄ hoc
vex sit sunt hec vba Bern. corruūt aut̄ de posse nō peccare i nō posse nō peccare
Verba Augustini sunt inducentis hanc aucto: Deus ab initio 2. Ipsa est
prima gratia. qua primus homo stare potuisset si seruare mādata domini vol-
uisset Hac ergo p̄ inobediētā desolatus hō. iudicio iusto factus est serpēt. i.
diabolo (. cui maluit obedire q̄ deo.) captus et ideo scriptū est a quo enim
quis superatus est huius et seruus addictus est. 2. Petri. 2. et iterū Omnis qui
facit peccatū seruus est peccati 2. ¶ Ad Hiero: dico. q̄ Hiero: nūq̄ tam rudis
fuit in sacris litteris vt cogitaret saltem hoīem lapsū sine gratia posse cauere
peccatum Immo omnes neruos extendit contra Pelagianos et probat
bona opera. bona merita. non esse in potestate hominis. ¶ Ad Ambrosium
dico Quod Ambrosius l. 1. c. 2. dicit q̄ liberū arb: absq̄ gratia seu voluntas
ipsa vaga incerta incōstans est que nihil ex se ipsa facere potest q̄ deo acceptū
est. quāmodū ecclesiā etiā tam cecinit sine tuo numine. nihil est in hoīe nihil
est innotū. hoc est voluntas absq̄ gratia sp̄i: sancti nihil potest facere q̄ deo
gratum est et acceptum sed quicquid facit illud est nocuum.

Repugnat Eckius solutionē replicans

¶ Primo Quia si loquit sapiens de hoīe p̄io 2 per primū hoīem loquit generi
humano habeo intentū cuiusmodi sit natura liberarb: in nobis. hoc ad primū
¶ Quo ad scdm̄ q̄ sp̄i: san: non habeat diuersas veritates p̄ diuersis tēpibus
huic repugno quo ad monitōes quo ad p̄cepta et mandata dei p̄ diuersis
tēpibus varia immo pugnātia declisse p̄cepta. sicut Circūcisionē in veteri lege
statuit necessariā. in tpe gratie clamabat apostolus si circūcidimini Christus
nihil vobis p̄derit Quale hoc dictum est ad mortuos in nullā
utilitate sapiens referre potuit sicut nec hoc dicit p̄ceptū Euntes in mōm vni-
uersum predicate 2. ad mortuos se extendebat.

¶ Tertio q̄ deinceps clariss: Doctore p̄ sui defensione adduxit Distinguit illi fa-
ciunt ad institutū Non est induci sapiens dictum ad hoc vt libarbit: posset in
bonum sine gratia que fuit damnatissima Pelagianorū heresis Nam in hac re
sicut Christianus et fidei Christiane tenax libenter ei subscribo Verum hoc erat
propositū nostrū et hoc Sarrū voluebamur vt liberum arbit: vsa nostra rōnalis
adiuta gratia naturali virtute p̄ductina elicitarina nō fraudaret Hoc est Quod
voluntas non haberet se mere passiuē ad bonum. nec liberū arbitriū esset rea

ad hec dixit
Eckius se le-
gisse anteq̄
2 beognis
nascetur

Pela: here:

de solo titulo post peccatum sed potius cooparetur deo sua gratia adiunante
et pro illo est textus sacri euangelij Matb: 25. Ubi seruus ille ait dñe Quinq
talenta tradidisti mihi Ecce alia quinq suplucratum sum Nam si lib: arbi: se
haberet mere passiuè ad bonum iam seruus ille reddens deo gratiam merito
falsus fuisset se decem accepisse, sed quia quinq acceperat dono a deo quinq
vero compauerat suis meritis et gratia dei coopante in genere fatet absq suis
perbia se. 5. suplucratu Nam super hec talenta. b. quocq: Vila: testat intelligi
merita iustoru. de. 3. g. dicitur. ¶ Augustinu vel Ambrosiu no inductos per
me tanq: prefata auctoritate in locis allegatis intelliga. p. causalitate libert
arbi: sed voluit ex mente Bernardi Hiero: August: 2 Ambrosij vt cõcor: esset
tam sanctoru patrũ sententia libe: arbi: post pctũ non fuisse de solo titulo sed
remanisse inconcussam Quãuis vulnerarũ scdm Ambrosiu. claudicans scdm
August: et p. modo humane fragilitatis secundũ Hieronimũ. Placet em̄ etiã
mihi libe: arbi: sine gratia nihil posse facere deo vlt gratum vel acceptũ

Responsio Carolo stadij

¶ Ad primũ quando d. Doctor: dicit se habere intentũ per solutionem meam
Respondeo per verbum nego. ¶ Ad scdm quãdo egred: d. Doctor: inducit alios
quas auctoritates quibus intendit pbare qd sp̄: sancti: vel veritas sp̄: sancti sit
varia tpe vt pceptũ de Circũsione 2c. Dico aliud esse variari remedia in
stituta p. morib: aliud veritatẽ ipsam euanescere qd quidẽ hodie verũ est qd va
lunt Circũsio patrum ergo ista repugnantia est absq iudicio producta.

¶ Ad tertiu dico qd aucto: itas ista non pbat hominẽ concessa gratia habere
specialẽ quãdã aucto: itatẽ 2 naturalẽ a gratia distinctã Nec obstat aucto: itas
de quinq talentis que scdm corticẽ habet quãdã sp̄: sp̄: dñi Doct. sed
p. medulla verbũ serui illi? si bene loquit? est sic intelligit? Nõ ego lucratus sum
sed gratia dei meũ Quãdã modũ Paulus dicit plus om̄ib: laborauit Non ego
sed gratia dei meũ et ita dñt similes aucto: itates intelligi. Nam qd vno loco
non dicit p̄: terea non negatur Et dubia debent definiti per aperta testimonia
ergo ea que dominus Doctor: induxit pro. 3. dicit non ledunt nos multum.

¶ Postremo quãdo dicit lib: arbi: non solũ titulu habere sed etiam rem Dico
veram libertatem facit ipse qui vere liber est Christus dominus noster.

¶ Ad quartũ dico Quod tã August: 2 Ambro: dicunt bona merita tota esse
dei et nõ ex pte nostra quãtũ ad aucto: itatem sed nostra fieri p. collationẽ gẽ.

Heckij Contra.

¶ De p̄: o qd dixisti per verbũ nego et ego quocq: possim negare sed nõ satisfi

¶ Ad scdm qd ista solutio non enervat ppositũ meũ Nec em̄ (eret disputatiõ
ego induit veritatẽ fieri falsitatẽ sed admonitionẽ illam a sapiente factam non
mouit quoz nulla fuisset vtilitas Immo constanter volo illam. esse. fuisse. et
futuram veritatẽ theologicã qua explicatur quo modo deus reliquerit hominem
in manu consilij sui ad bonum et ad malum 2c. ¶ Ego tertio dico qd ista so
lutio non bene sonat in auribus meis Nescio quid aliq iudicent dicere cũ besis
ratione si seruus ille benedixerit quẽ tamen dñs cõmendat. ait. intra in gaudiũ
domini tui. qd item sua eruditio fatetur aucto: itatẽ inductã bene facere secundũ
corticem sed nõ scdm medullã quã expressit ista expositione Ecce alia quinq
non que ego lucratus sum sed gratia dei mecum Quidquid sit de expositione
affirmatiua p. negatiua suscepto tñ hanc declarationẽ Quã seruus a dño lauda
tus ab humilitate Apostoli non dissenserit Ceterũ sed et hec medulla meo sup
peditat Instituto stem gratia dei cum seruo illo lucrata est. facile dat̄ intelligi
vtriusq opatio qd primũ conuincitur ex vocula associatiua qui mecum dispu
tat disputat operatur operatur vel non.

¶ Secũdo dicit ille Hiero: hoc pacto sniam recepit apostolicã. ait em̄ sup illo
p̄: ma ad Corin: 15. Abundanti? 2c. dicit. b. Hiero: nec se sine gratia in Enã
2 ij

Sophistica
circductio